

MAARJA MEDALI JA KULTUURIPREEMIA 2019 PÄLVIS KALLE KASEMAA

Maarja medal ja kultuuripremia 2019 anti lõikustänapühäl üle emeriitprofessor Kalle Kasemaa.

Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse nõukogu otsustas valida 22. septembril üksmeelselt Maarja medali ja kultuuripremia 2019 laureaadiks professor emeeritus Kalle Kasemaa. Lõikustänapühäl, 13. oktoobril koos toompäevade lõpetamisega andis koguduse juhatuse esimees hr Indrek Treufeldt preemia ja medali ka laureaadile üle. Kasemaa tänas oma südamlikus kõnes kogudust talle osutatud suure au eest.

EELK Piiskopliku Toomkoguduse Maarja medal ja kultuuripremia on asutatud 2000. aastal. Medal koos rahalise preemiaga antakse isikule, kes on oma tegevusega andnud märkimisväärse panuse Eesti kultuuri, süvendanud ja levitanud kristlikke väärtusi ning kelle tegevus on puudutanud otseselt või kaudselt Tallinna Piiskoplikku Toomkirikut.

Kalle Kasemaa on paljude kristlike traditsioonide ning erinevate religioonide mõistmisel sillaehitaja ning kirjapärandi tutvustaja, suurepärase kultuuri-, religiooni- ja mõtteloolane, paljude luterliku kiriku vaimulike õppejõud.

Kasemaa on sündinud 30. detsembril 1942 Pärnus. Ta õppis 1957–1961 Tallinna Ehitus- ja Mehaanikatehnikumis teede ja sildade ehitust. Ta õppis 1966–1973 EELK Usuteaduse Instituudis. Teoloogiamagistri kraadi kaitses ta 1976. aastal, 1997. aastal kaitses Tartu Ülikoolis teoloogiadoktori kraadi. Kasemaa oli 1973–1978 Palamuse Püha Bartholomeuse koguduse õpetaja; aastatel 1978–2003 oli ta Võnnu Jakobi koguduse õpetaja. EELK Usuteaduse Instituudi lektor 1978–1981, edasi kuni 1990. aastani dotsent ja sealpeale professor. 1991–1996 oli Kasemaa Tartu Ülikooli taastatud usuteaduskonna eestvedaja ja ka esimene dekaan. Tõlkijana alustas Kasemaa 1980ndate algul.

Fotod: Ingrid Mäsak

Stud. theol. Rene Paats, abiõpetaja Joel Siim, peapiiskop emeeritus Andres Pöder, professor emeeritus Kalle Kasemaa, juhatuse esimees Indrek Treufeldt, õpetaja Arho Tuhkru.

Professor emeeritus Kalle Kasemaa tänukõnet pidamas.

Ta on vahendanud peamiselt kreeka ja iisraeli kirjandust. Olnud alates aastast 1989 aja- kirja Akadeemia toimetuskolleegiumi liige ja aastast 1992 Eesti Kirjanike Liidu liige. Kasemaa on Uppsala Ülikooli (Rootsi) ja Haifa

Ülikooli (Iisrael) audoktor. Kalle Kasemaa oli 2008. aasta alguseni Tartu Ülikooli Vana Testamenti ja semitistika korraline professor, edasi emeriitprofessor. Ta on tõlkinud eesti keelde palju raamatuid, peamiselt heebrea ja kreeka, aga ka araabia, jidiši, ladina, saksa, prantsuse, albaania ja kõmri keelest.

Senised Maarja medali ja kultuuripremia laureaadid: vitraažikunstnik Dolores Hoffmann, president Lennart Meri, piiskop Mikko Heikka, poliitik Siim Kallas, teoloog dr Toomas Paul, kunstiajaloolane Juhan Kilumets, piiskop Philippe Jourdan, koguduse juhatuse esimees Raido Rüütel, titulaarpraost Ivar-Jaak Salumäe, poliitik Tunne Kelam, skulptor Mati Karmin, piiskop Einar Soone, helilooja ja koorijuht Roman Toi, kunstnik Jüri Arrak, peapiiskop emeeritus Andres Pöder, helilooja Ester Mägi, teadlane ja suursaadik Henning von Wistinghausen.

Õpetaja Arho Tuhkru

4. juunil 2019, Eesti lipu päeval õnnistati Tallinna Piiskoplikus Toomkirikus Taani Kuningriigi lipp Dannebrog.

Peapiiskop Urmas Viilma lausus oma kõnes, et Taani rahvuslipu õnnistamine Eesti lipu 135. aastapäeval on sümbolne. Kui 800 aasta eest tõusis Eesti kohale punavalge ristilipp, siis tähistas see pigem võitu võõrastele ja kaotust omadele. Taani lipuga tuli aga ka ristimärk meie riigi pealinna kohale, eestlastest sai ristirahvas. Nüüdseks on peapiiskopi sõnul Taani lipust saanud rahulipp, mis kõrvuti Eesti lipuga on lehvitud nii Vabadussõjas kui ka tänaste rahulvajate peade kohal. Lipuvardasse löi naela ka Taani Kuningriigi suursaadik Eestis Kristina Miskowiak Beckvard.

Taani Lipuseltsi (Danmarks-Samfundet) poolt toomkirikule kingitud lipu õnnistas peapiiskop Urmas Viilma kui rahu lipu. Kaasa teenisid toomkoguduse õpetaja Arho Tuhkru ja Taani Hobro-Mariageri praost Jørgen Pontoppidan.

Foto: Urmas Roos

Foto: Arho Tuhkru

Tallinna Toomkirikus sai näha pühitsetud Taani lippu Dannebroggi ja Tema Majesteedi Taani kuninganna Margrete II valmistatud missarüüd

Kirikus oli väljas ka Kronborgi lossikabeli missarüü ehk kaasula, mille on tikkinud Tema Majesteet Taani kuninganna Margrethe II 1985. aastal.

Missarüü on punane, valge ristiga seljal, sümboliseerides Dannebroggi. Esikülje motiiv: okaskroon kuldse karikaga keskel. Seljamotiiv: rist, mille keskmes on kroon. Krooni kaared on ülevalt ühendatud, mis sümboliseerib ainuvalitsust. Seda tüüpi krooni tohib kasutada ainult Taani kuningakoda.

Tikitud gobeläänipistetikandis *petit point*, linase niidiga ühekordsele kanvaale. Tikandid on tehtud punasele, linast ja siidist damaskangale. Ääristatud kollase paelaga, voodriks on kollane siid ja puuvillane atlasskangas. Voodrile on tikitud Tema Majesteedi monogramm "M2R", mille kohal on kroon ja aastaarv 1985. Vahevooder on siidorgansast.

Tema Majesteet on kujundanud ka altarikatteid ja kirikutekstiile, sest ajalooliselt on väga auline ja õilis tegevus kui kirikutekstiile valmistavad just kuningakoja liikmed. Tema Majesteet on tuntud ka raamatuillustraatorina. Tema Majesteet on oma ametilt Taani kiriku pea ja tihedalt seotud kirikut puudutavate teemadega ning liturgia ja ikonograafiaga. Eks sakraalsete tekstiilide valmistamine kirikule on olnud läbi sajandite õilis ja püha tegevus kõikides kuningakodades, sest see oli suur privileeg ja eesõigus.

16. juuni Kolmainupüha jumalateenistusel osales Toomkirikus Tema Majesteet Taani kuninganna Margrethe II. Kuninganna külastas Tallinna seoses Taani lipu Dannebroggi 800 juubelisünnipäevaga. Toomkirik oli pilgeni rahvast täis. Missal teenis peapiiskop Urmas Viilma, assisteerisid peapiiskop emeeritus Andres Pöder, õpetaja Arho Tuhkru, abiõpetaja Joel Siim, Paldiski Nikolai koguduse õpetaja Merle Prass-Siim, stud. theol. Rene Paats. Orelil mängis meie organist Kadri Ploompuu. Oma lauludega kaunistasid Tallinna toomkoguduse koor Laudate Dominum, dirigent Veljo Reier, Tallinna Kaarli koguduse kontsertkoor, dirigendid Piret Aidulo ja Pärtel Toompere, Viimsi Püha Jaakobi koguduse kammerkoor, dirigent Andrus Kalvet, Tallinna Toomkooli koor, dirigendid Kaja Post ja Mari Kalling, Københavns Kantatekor (Kopenhaageni kantaadikoor), dirigent Torben H. S. Svendsen, Det Danske Drengekor (Taani poistekoor), dirigent Emil Ritter.

Foto: Annika Haas

Käesoleval aastal möödub 280 aastat eestikeelse Piibli esmailmumisest. Anton Thor Helle koos oma abiliste ja ka varasemate piiblitõlkijate poolt tehtuga on jätnud sügava jälje meie vaimuliku kultuuri ja igapäevakeelde. Tänu nende kõigi pingutustele saime me Piibli rahvaks. Kui Põhjasõja-eelsel ajal ja sõja- ning katkuaastatel nägid mehed vaeva, et maarahvas saaks endale emakeelse Piibli, siis ei osanud neist keegi mõelda, milline on eesti rahvas 21. sajandil.

Eesti keele aasta 2019 tähistab eesti keele mainimist riigikeelena sajand tagasi. Eesti keelest kui riigikeelest räägiti esimest korda 4. juunil 1919. aastal vastuvõetud eelkonstitutsioonilises aktis „Eesti Vabariigi valitsemise ajutine kord“. Eesti keele ametlik riigikeele staatus kinnitati 1920. aastal Eesti Vabariigi esimeses põhiseaduses. „Eesti keel on selgelt maailma 50 tehnoloogiliselt enim arenenud keele hulgas. See on üks Eesti ühiskonna suurimaid saavutusi üldse,“ arvab eesti keele ajaloo ja murrete professor, akadeemik Karl Pajusalu.

30 aastat tagasi, 14. oktoobril 1989 avati Jüri kirikuaias Piibli monument. Piduliku sündmusega tähistati eestikeelse Piibli esmailmumise 250. aastapäeva ning mälestati kiriku- ja kirjameest Anton Thor Hellet.

Oli muutuste aeg. Kuna aasta varem oli Nõukogude Liidus peetud Venemaa ristiusustamise 1000. aastapäeva, kasutas muutunud olukorra ära tollaegne Jüri koguduse õpetaja Jüri Raudsepp, kes alustas ettevalmistusi juubeli tähistamiseks ning mälestusmärgi püstitamiseks annetuste kogumist. Massiivse mälestussamba kavandas Aino Jürjo ning valmistas Arvi Düna.

Avamispäev oli vihasele ilmale vaatamata pidulik, meeleolu ülev. Osavõtjate hulgas viibisid tollaegsed partei- ja valitsustegelased, sõpru oli saabunud ka Soomest ja Sak-

1686 Lõunaestikeelne Wastne Testament
1715 Põhjaestikeelne Uue Testament
1739 esimene täielik eestikeelne Piibel

samaalt. See päev kinnitas usku, et kõik on võimalik. Samal aastal ilmus Toomas Pauli tõlkes Uus Testament ning välismaalt saabusid esimesed suured saadetised eestikeelseid Piibleid.

Pronksi valatud Piibliga monument Jüri kirikuaias on üks mitmest samalaadsest mälestusmärgist, mida on üle maailma püstitatud. Kivisse on raiutud sõnad: „250 aastat eestikeelse Piibli. Tõlkis Anton Thor Helle, Jüri kiriku õpetaja 1713–1748. Tänu meiega Piiblile ja Jumala hoidvale armule mõeldes EELK Jüri kogudus ja Eesti rahvas.“

Eesti Piibliselts kutsub koos EELK Usuteaduse Instituudi ja TÜ usuteaduskonnaga XXVI Piiblipäevale. Päeva moto on „Piiblikeelest riigikeeleni. Emakeelne Piibel 280“. Piiblipäev toimub 2. novembril 2019 Tallinna Usuteaduse Instituudis.

Eesti Piibliseltsi peasekretär Jaan Bärenson

Esimese eestikeelse Piibli tiitelleht

4. oktoobril 1989 avati Jüri kirikuaias Piibli monument. Piduliku sündmusega tähistati eestikeelse Piibli esmailmumise 250. aastapäeva ning mälestati kiriku- ja kirjameest Anton Thor Hellet.

Otse heebrea keelest on eesti keelde tulnud näiteks sõnad: „tohvabohu“ ja „jaana“-lind, taeva-„manna“, „juubel“.

Viekümnes aasta olgu teile juubeliaastaks: ärge külvake, ärge lõigake ivesõrsunud vilja ja ärge noppige hoolduseta kasvanud viinamarju! 3Ms 25:11

Meie esiisad söid kõrbes mannat, nõnda nagu on kirjutatud: Ta andis neile süüa leiba taevast. Jh 6:31

Fotod: Piibliseltsi arhiiv

Veljo Reier (60) on juhatanud Tallinna toomkiriku Laudate Dominum koori juba 2001. aastast. „Koor ei ole suur, kuid paljudel lauljatel on muusikaline haridus ja teised on lihtsalt muusikaalised inimesed. Töötempo on meil nii suur, et siia lauljaid juurde leida on väga raske“.

Dirigent peaks ju siis oma kooriga rahul olema? „Ei ole, sest dirigendil on raske, kuna koor astub tugevalt kandadele ja sa pead eest ära saama,“ vastab Reier muheldes.

Oktoobris oli kooril kaks esinemist toomkirikus ning Viimsi kirikus kirikumuusikute konverentsil uute laulude esitamine koos Viimsi Püha Jaakobi koguduse kammerkoori (dirigent **Andrus Kalvet**) ja Kaarli koguduse kontsertkooriga (dirigent **Piret Aidulo**).

Side vennastekogudusega

Pika staažiga kirikumuusik Veljo Reier on Tallinnas sündinud ja siin ka kogu aeg elanud, on kolmelapselise pere noorim liige. Tema isa **Osvald Reier** (1928–2002) oli energeetikainsener, töötades praktiliselt kogu elu Eesti Energias. Osvald Reier oli Eesti Evangeelse Vennastekoguduse tegevuse taastaja ja selle peavanem aastatel 1992–2002. „Mu mõlemad vanemad tegutsesid vennastekoguduse taastamisel väga aktiivselt, palvemajade tagastamisel ja dokumentide taastamisel. See töö algas nende Kopli korteris, kus käis kogu kantseleitöö, enne kui Endla tänava maja tagastati. Vanemate elu oli vennastekoguduse tegevusega kogu aeg seotud olnud. Minu ema sünnikodus peeti aastaid Keila vennastekoguduse aastapäevi.“

Muusikaga on Veljo seotud olnud maast-madalast peale, õppimagi asus Tallinna 22. Keskkooli (nüüd Jakob Westholmi gümnaasium) muusikaklassi. „Meie peres olid kõik head lauljad, suguvõsas harrastati ansambli- ja koorilaulu. Ka lapsed pandi laulma. Eks sealt ka minu muusikaarmastus tuli.“

Tšellistist koorijuhiks

Koolis õppis tšellot ja hiljem sama pilli ka Nõmme lastemuusikakoolis. Koorilauluga on seotud olnud teisest klassist alates – nõ kasvanud koorimuusika sees. Et Veljost koorijuht sai, on „süüdi“ tema esimene muusikaõpetaja **Ene Üleoja**. „Enne seda olin veendunud, et ega ma muusikat küll edasi õppima ei lähe. Laulan koorides küll, kuid kutseliseks ei hakka. Kuid ometi läksin konservatooriumisse prof **Kuno Arengu** juurde koorijuhtimist õppima. Ene Üleoja juhitud koorides laulsin palju aastaid. Konservatooriumis õppides läksin Eesti raadio segakoori laulma, seda juhatas **Ants Üleoja**“.

Reier meenutab **Tõnu Kaljuste** sõnu, et ega konservatooriumis seda seina või tapeedi juhtimist ei peaks nii palju olema, pigem peaks iga tulevane koorijuht saama kooris erinevate dirigentide juhtimisel laulda, et neilt võimalikult palju õppida. „Minul on olnud au mitmete nimekate koorijuhtide käe all laulda ja õppida“.

Koguduselaul kõlama

Koorijuhiks kutsuti Veljo 80. keskel Tallinna Jaani koguduse meeskoori juhutama. Tol ajal oli meeskoore veel mitmes koguduses, hiljem liituti praostkonna meeskooriks, tänaseks jätkab seda liini ainukesena Nõmme Rahu koguduse meeskoor.

Koorijuht Veljo Reier on noodiraamatu lahti löönud ja proov võib varsti alata.

Foto: Tiiu Pikkur

Sündinud 19. septembril 1959 Tallinnas

Tallinna 22. Keskkool (1978)

Tallinna Riikliku Konservatoorium – koorijuht-muusikaõpetaja (1986)

Olnud Eesti Raadio segakoori laulja, ERKI kammerkoori jt muusika-kollektiivide juht.

Toomkoguduse Laudate Dominum koori dirigent 2001 - tänaseni

Töötab laomajanduse alal OÜs Pireka Eesti

Abikaasa **Ethel** on müügijuht

Pojad: **Kaspar** on geenitehnoloog ja **Gustav** IT-töötaja

Kas kunagi võiks taas rohkemates kirikutes meeste laul kõlada? „No see peaks küll väga entusiastlik olema, kes mehed laulma paneks.“ Jutuajamine kaldub koorilaulu jätkusuutlikkusele üldse. Reieri sõnul ei mahu üldlaulupeol kõik lauljad küll laululavale ära, kuid paljud tõmbuvad aktiivsest laulust laulupidude vahel tagasi.

Kuidas näha koorilaulu tulevikku, mille najal rahva laulmisoskus püsib? „Mina mäletan lapsepõlvest, et kogudus laulis kirikus, praegu ei laula. Tulin ühel pühapäeval toomkirikusse väikese hilinemisega, parajasti lauldi esimest koraali. Mina kaasa laulda ei saanud, sest ei olnud aru saada, mitmendat salmi lauldakse,“ selgitab Reier kahjutundega, lisa-des, et võib-olla oleks abi eeslauljatest, kelle töö mõnel pool on võtnud enda peale õpetaja. Julgemini kõlab koguduselaul ka siis, kui eeslauljaks on koor.

Vaimuliku koorilaulu tutvustajad

Veljo Reier on osalenud paljudel üldlaulupidudel, ka 2019. a juubelilaulupeol, kus Laudate Dominum ja Viimsi kammerkoor moodustasid ühe kollektiivi, et koori suurus nõuetele vastaks. Need koorid on varemgi koos laulnud ja mitmel pool edukalt esinenud.

Juubelilaulupidu oli väga tore elamus, ent laulupeo laulude õppimine on Reieri sõnul puhtal kujul lisatöö. „Mitte ühtki laulupeo laulu me ju oma igapäevatöös kirikus kasutada ei saa. Ilmalikku koorilaulu kuuleb kontsertsaalides küllalt. Eesti vaimulikku kooriloomingut ei esita peale kirikukoorige aga mitte keegi, see on ainult meie rida. Ma leian, et eesti vaimulikku muusikat tuleb tutvustada. Kes siis veel laulaks **Hugo Lepnurme**, **Alfred Karindi** või **Hella Tedderi** loomingut kui mitte kirikukoorigid“.

Laudate Dominum koori lauluharjutused toimuvad neljapäeviti algusega kell 17.15 koguduse kantseleis. Uued lauljad on oodatud kõikidesse häälerühmadesse.

Tiiu Pikkur, Eesti Kirik

“TAGASITEED EI OLE...”

18.–19. augustil korraldas Tallinna Toomkogudus suvepäevad Naissaarel.

Taasiseseisvumispäeva eel kogunes Lennusadamasse kenake hulk inimesi. Siin oli Tallinna Toomkoguduse liikmeid ja sõpru igas vanuses ning pikkuses. Nimelt asuti, pambud kaasas, teele üle mere Naissaare poole. Kuigi teema “Tagasiteed ei ole” oli intrigeeriv ja suisa hirmutav, oli rõõmsat elevust juba kaugelt tunda.

Suvepäevad algasid Naissaare Maarja kirikus ühise jumalateenistusega koos kohalike kirikulistega ja Tallinna Rootsi-Mihkli koguduse liikmetega. Õpetaja Joel Siim kosutas jutlusega ja toomkoguduse lapsed tervitasid lauluga.

Tõelise elamuse pakkus ekskursioon saarel kastiautodega, mis kestis pea kolm tundi. Sõites läbi paksu kuusemetsa auklikel teedel, oli võimalus saada juurde mitmesugust militaarset infot, alustuseks tsariaegsete suurtükipatareide kohta, lõpetades hulga põhjalike teadmistega meremiinidest. Siin-

Foto: Mai-Liis Mäeväli

seal redutasid puude vahel suured rändrahnud. Ka kohtumine nastikuga merekindluses mahtus programmi. Hakkas kõhe, vaadates neid tohutuid ehitisi, teades, et lisaks sõjaväelastele olid tööle rakendatud ka nende ülejäänud pereliikmed hoolimata soost, hoolimata vanusest.

Õpetaja Joel kutsus täiskasvanuid mõtisklema teekonna üle. Mitmed näited Piibli tege- lastest ja sündmustest aitasid avardada mõt- teid teel käimisest, mälestuste hoidmisest.

Üheskoos pandi Merje Schultzi juhendamisel kokku põrandapilt Rutist, kes läks edasi, sest tagasiteed tema ei tunnistanud.

Ja ometigi, kui aeg sai täis, avanes ka ta- gasitee. Kuid siiski avaramana, targemana, ilusamana, kogunenumana. Tänu headele reisikaaslastele! Tänu korraldajatele! Tänu Taevaisale!

Mai-Liis Mäeväli

SEENIORIDEST

Juba aastaid koguneb Toomkoguduse vääri- kaim osa kord kuus kolmapäeviti kokkusaa- misele, kus on kaetud kohvilaud kaasavõe- tud saiakeste, tortide ja võileivadega. Kiriku poolt valmistavad sündmuse ette Leili Kütt- ner ja Raul Pähkel. Omamoodi inspireerib kokkutulnuid Toomas Palu. Õpetajad Arho Tuhkru ja Joel Siim leiavad alati aega seenio- ridega kohtumiseks.

Oodatud on üllatuskülalise ilmumine. Möö- dunud hooajal olid seenioride külalisteks Toomkoguduse nõukogu liikmed Riivo Sini- järv, Mati Karmin, Jüri Trei ja Jüri Ehasalu.

Traditsiooniline on kevadine väljasõit juunis. Seekord suundusime lääne poole. Meie giidi- deks olid õpetaja Joel Siim ja tema abikaasa Merle Prass -Siim, kes jutustasid Keila, Harju Madise ja Paldiski kirikutest. Huviväärset kogesime ka Risti kirikus. Meie väljasõidud on alati Jumala kaitse all, ilusa ilmaga .

Uus hooaeg algas septembris Rootsi Mihkli kiriku õpetaja Patrik Göransoni külaskäi-

guga. Ta jutustas rannarootslaste aladest ja nendega seotud kirikutest. Eriti meeldejää- vaks kujunes oktoobri kohtumine, kus lugu- de jutustajajaks olid seeniorid ise. Et fotode näitamine kvaliteetseks kujuneks, oli see- nior Adik Sepp kaasa kutsunud 3 sõpra, en- dist filmimeest. Lisaks Eestimaal toimunud sündmustele kuulsime Soomes veedetud

ärevatest aegadest ja eestlastest Siberi kü- lades. Meie kokkusaamised on populaarsed. Viimati kogunes nii suur seltskond, kes ei tahtnud vapiruumi äragi mahtuda. Novemb- ris läheme külla Kaarli koguduse seenioride- le ja aprillis on nemad meie võõrustatavad.

Leili Küttner

Lõikustänapühäl oli lastele keraamika töötuba, mida vedasid Airike Taniloo-Bogatkin ja Georg Bogatkin.

Meie sõpruskoguduse Turu Toomkoguduse toompraost Heimo Rinne sai kätte EELK koostöömedali

Tallinna Toomkoguduse suur rikkus on meie sõbrad ja meie sõpruskogused Helsingis ja Turus.

Helsingi Toomkoguduse eelmisele toompraostile **Matti Poutianenile** sain medali anda üle eelmise aasta lõpus, nüüd jõudis järg kätte minna külastama Turu Toomkogudust. Sellel korral oli see veidi erilisem, sest Eesti Evangeelse Luterliku kiriku valitsus otsustas

anda toompraost Heimo Rinnele sõpruse ja toe eest Tallinna ja Turu toomkoguduste vahel EELK koostöömedali.

Medali statuudis on kirjas: EELK koostöömedal antakse EELK välispartnerile – vaimulikule või ilmikule – kes on osutanud silmapaistvaid teeneid Eesti Evangeelsele Luterlikule Kirikule või selle kogudusele.

Ise sain kaasa teenida jumalateenistusel ja teenistuse lõpul andsin medali ka laureaadi üle. Tallinna toomkoguduse poolt oleme tänulikud Jumalale, et meil on sellised head sõbrad Turu linnas.

Õpetaja Arho Tuhkru

Toomkogusele kingiti lahete annetajate toel tiibklaver

22. septembri jumalateenistuse järel andis EELK Toetusfond Tallinna Piiskoplikule Toomkogudusele pidulikult üle tiibklaveri Estonia 210. Klaveri kinkisid kogudusele EELK Toetusfondi nõukogu liikmed ja sõbrad Indrek Laul, Mart Hirtentreu, Marge Sophie Vinkelberg, Heiti Hääl, Jüri Kraft, Väino Kaldoja, Jüri Ehasalu, Janek Mäggi ja Enn Kuula.

Peapiiskop Urmas Viilma tänas toetusfondi poolteise tegutsemisaasta eest ja meenutas, et tänu EELK Toetusfondi liikmete abile on lisaks Tallinna Toomkirikule saanud uue Estonia klaveri ka Tartu Jaani kirik ja on loodud valgusinstallatsioon Narva Aleksandri kirikusse; samuti on fondi eestvõttel korraldatud toetuskontserte väikestes maakirikutes.

Toetusfondi nõukogu esimees Indrek Laul lausus, et Estonia klaveri 2010.–12. aastal loodud mudel 210 on klaveritehase üks kõige esinduslikumaid. Indrek Laul tutvustas ka Franz Schuberti üht sisukat ja nõudlikumat heliteost, sonaati A-duur, mille klaveri üleandmistseremooniale järgnenud kontserdil esitas pianist Tanel Joamets.

Tallinna Toomkoguduse juhatuse esimees Indrek Treufeldt lubas klaverit vastu võttes koguduse esindajana, et pilli hoitakse ja kasutatakse armastusega, nagu on toomkoguduse vääriline.

Fondi aseesimees Janek Mäggi tuletas oma sõnavõtte meede, et usk ilma tegudeta on surnud ning kutsus sündmusest osavõtjaid ka teiste koguduste heaks annetama. Fondi tegevjuht Anneli Neame lisas, et kirikute toetamine tähendab toetada kultuuri – seda, mis meid ühendab.

2018. aastal loodud sihtasutus EELK Toetusfond toetab Eesti kultuurile ja kirikule väärtuslike sakraalhitiste taastamist ja säilitamist ning kirikutes sündiva ja elava kultuuri säilimist ja õitsengut.

**Tulge appi Toomkiriku lühtrite restaureerimisele! Sinu abiga toome seinalühtritele uue elu ja sära.
Olge tänatud, et olete hoidnud ja hoiate oma annetega kodukirikut!**

KONTAKT

Toom-Kooli 6, 10130 Tallinn, Eesti
Telefon 644 4140
E-post: tallinna.toom@eelk.ee.
<http://toomkirik.ee>

PANGAREKVIISIIDID

EELK Tallinna Piiskoplik Toomkogudus
Registrikood 80209270
SEB Pank EE401010022002639007